

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XV. Decreta VVormatiensis Conuentus. Aurelianensis obitus. Quae Dandinus Nuntius, & Marchinus inter se egerint. Susceptum de aperienda Synodo consilium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

1545.

suo, multata conspiceretur acerbis molestiis, in eo planè genere, in quo infra muneris dignitatem animo suo fuerat obsecutus. Etenim concessa Petro Aloytio urbium possessio, causâ fuit, ut miserabiliter illius eadem Paulus spectaret, ac Placentiam ab exterorum armis occupatâ; & insuper tam graues inter ipsum & nepotem Octavianum offensiones attulit, ut ad illum Parmâ spoliandum adductus fuerit.

At libet hîc demum animaduertere, quàm seuerum exerceatur iudicium Orbis terrarum in Pontificium Principatum; & ad qualem integritatis necessitatem adigat illius possessores, præter frænum conscientia, frænum honoris.

Donauit Paulus duas illas vrbes, cum Ecclesiæ (haud inficiari) iustura, sed factâ illi prouentuum accessione sex penè partibus ampliore, * si connumerentur tam ordinarij & extraordinarij sumptus leuamentum, quàm compensatio minimè contemnenda ex acceptis Camerino ac Nepa. At è diuerso Carolus V. absque vlla compensatione Imperio Mediolanensem Principatum ademit, qui pretio Regnum exæquat, & tam ingenti auri copiâ, tantoque Germanici sanguinis profusione fuerat recuperatus, illumque filio concessit, cuius potentia multis ipsum partibus liberiores reddidit à Cæsarea clientela, quàm mediocris dominatio Farnesiorum à Pontificia. Et nihilominus quæ adducuntur pro Pontifice, reiciuntur, quæ pro Cæsare, excipiuntur: ita ut in Pauli gesta ferocior oblatere fama non desinat, in gesta Cæsaris ne vox quidem submurmures. Sed huc appositè recidit acuta Diui Augustini argumentatio, quæ creatarum à Deo naturarum bonitatem demonstrat eâ planè ratione, quâ Manichæi malitiam arguebant, hoc est, ex malis quæ in ipsis deprehenduntur: nam qualitibus nomen malarum deest, quam tribueretur, nisi res cui insunt, & cui disconueniunt, boni foret; quantoque ea melior est, tantò quicumque natus, qui ipsam contaminet, turpior & videtur & est.

CAPVT XV.

Decreta VVormatiensis Conuentus. Aurelianensis obitus. Quæ Dandinus Nuntius, & Marchinus inter se egerint. Susceptum de aperienda Synodo consilium.

Cæsar intereâ ineunte Augusto Comitiorum decreta vulgavit, quo hæreticorum votis haud quidquam concessum, seu in illis subtrahendis à Tridentini Concilij potestate, seu in indulgenda ipsorum dogmatibus perpetua pace, seu in largienda indem-

* Reditus
Parmæ ac
Placentiæ e-
rant septem
millia tre-
centa trigin-
ta nouem
scutorum;
sumptus pro
custodia, e-
rat viginti
millia; ex
Canone pē-
debantur no-
uem millia.
Fructus Ca-
merini ac
Nepæ, decem
millia & tre-
centa octo-
ginta tria:
quâ ratione
subductâ,
conficiunt
triginta no-
uem millia
trecenta o-
ctoginta tria.

1545.

indemnitate, ob erepta Ecclesiæ bona etiam post recessum Ratisponensem; sed solum spondebat, colloquium ac conuentum hieme proximâ Ratisponæ iterum habenda, de rebus Fidei, ac reformandis moribus. Hoc Decreto Patres Tridentini vehementer commoti, quod amplissimam illam auctoritatem læderet, quâ eorum pletrique, rerum humanarum parum experientes, in animum induxerant, se reipsâ pro iuris mensura fruituros, & vti solet multitudo in vnum coacta, grandiora meditabatur. Eoque magis, quod ipsos lateret, quid auri sub eo Cæsaris consilio lateret, quamuis deformi scoriâ illius indulgentiæ contextum. Quod consilium fuisset Patribus patefactum, nisi consueuisset Pontifex literas peculiaries haud ceteris communicandas perscribere, prout Suauis maluisset. At vel ipsi versperilionis oculi satis sunt discernendo, an id tanto negotio conduxisset. Legati arcanorum consicij feruentiorum querimonias comprimebant, animorumque despondentium tristitiam leuabant, generatim adnisi, de recta Cæsaris mente securos eos redere, ac spe felicis exitus animare.

a Literæ Legatorum ad Verallum, 7. Septembris 1545.

2 Romæ Orator Vega Decretum editum à Cæsare apud Pontificem excusarat iisdem rationibus, quas Andalottus iam adduxerat, vt edendum excusaret; sed simul petierat, vt clausum adhuc Concilium sileret per integrum Septembrem; postea verò abstineret à sanctionibus Fidei, solamque disciplinam emendam curaret. Tum verò opportunitatem Pontifex nactus, consilium translationis proposuit. Cùm autem negaret Vega, se ad id quidquam in mandatis habere, Nuntium, qui ea de re cum Cæsare ageret, mittendum duxit. Itaque Dandinum elegit, Episcopum Casertanum, qui doloris officia ob extinctum Hispaniæ Principem præ se gereret, sed in sinu hoc de Concilio negotium clauderet. At profectionem Dandini aliquantulum morbi causâ retardatam, præuertit Marchinus, qui Cæsari à Secretis erat, Romam missus ob Cæsaris rem agendam. Verùm Carolus propositum sibi consilium illicò reiecit, veritus Germanorum indignationem; cùm, si consentiret, & promissis suis aduersaretur, & Comitiorum Decretis. Quare hinc & illinc coarctatus vel ad transferendam, vel ad inchoandam Synodum, gnarusque, si secundum eligeret, satisfacturum se vniuersè Catholicis, tamen ob quædam sua peculiaria consilia res sibi displiceret, noluit inuidiam publicam recusando sustinere: quin per legitimam testificationem à fisci Procuratore scripto editam coram Nuntio assensus est: deditque negotium Oratori suo Mendozæ, vt Venetijs, vbi degebat, Tridentum reuenteretur, quò palàm fieret,

b Literæ Veralli & Dandini ad Legatos, 20. & 30. Octobris 1545. in Commentarijs Ceruinorum.
c Literæ Legatorum ad Farnesium, 19. & 24. Octobris, & Dandini ad Cerinum, 20. Octobr.

1545.

ret, se per suos ministros haud deesse Concilio. Pontifex se de-
positâ transferendi, vt habebat in votis, Concilij, sed simul sibi
obligatione, quam ægrè ferebat, superfedendi, decreuit ad illius
initia adeò à Patribus efflagitata, adeò à fidelibus expetita progre-
di: neque cum Cæsare dissimulauit, haud sibi licere dogmatum las-
tiones protrahere. Quin, vt paulò antè commemorauimus, impo-
suerat prius Verallo Nuntio, vt id apertissimè denuntiaret.

At Suauis, cuius notitia de his euentis, literarum Montani mo-
moratum volumen non egreditur, cerebri sui commenta scripsit
iis quæ ibi non apponuntur: quod ita confidenter præstat, ac il-
lum non tam scripta legerit, quàm gesta viderit. Quare admirabili
ducia percenset varia consilia, quæ Paulus III. animo reuoluebat,
perinde atque illius genius Socraticus ipse extitisset, qui intus depre-
ret, eumque regeret. Atque in hoc etiam ipsi libet ab Ecclesia dis-
crepare, quæ de latentibus in animo non iudicat. Ego verò historici
partes prosequar, non arioli.

Duorum funera per id tempus contigère, quæ non mediocri
solicitudinem Pontifici ac Præfulibus incusserunt, ne quid grauius
turbaretur. a Prius Alberti Cardinalis Moguntini, qui Fidei prin-
cipuum columen in Germania meritò habebatur, tum magnitudinis
dignitatis, quippe Septemuirum Princeps, tum Brandenburgicæ
familix potentia, quæ Germanicarum nulli concedit, si demas Aus-
triacam; tum denique sincero Religionis studio, quod ille, tam-
etsi quandoque timidè, semper tamen constanter exercuit. Quo-
per ætatem postremam, b deseruescente sanguine, Religionis zelus
in eo referbuerat. Casus hic molestiam æquè attulit ex tanti capi-
tis iactura, ac anxietatem ex incerta successoris electione; de qua
non nisi grauius timendum erat, vt quæ ab incerto effrenatoque
vix arbitrio pendebat, & inter Nationem adeò vel in Ecclesiastice
corruptam habenda erat. Quapropter pro mensione pondens
ac periculi impensa opera, vt Canonici eum promouerent, cuius
virtus extincti desiderium sedaret.

Grauiores turbas minitabatur alterius obitus, c Aurelianensis
mirum Ducis; qui dum iter faceret vnà cum parente, & in hospiti-
um diuerteret, cuius in quibusdam lectis homines peste correpta
decubuerant, noluit, quamuis admonitus, sibi cauere, ne illorum
puluillos per iuuenilem lusum cum suis domesticis contrectaret:
quod non modò mortem illi attulit, sed propè fuit, vt Regem
ipsum ac fratrem natu maiorem absumeret, qui sanguinis adeò
violentiâ, amantiùs quàm cautiùs cum eo post contractam tabem
egit.

a Ex Literis
Legatorum
ad Farne-
sium, 10. O-
ctobr. 1545.

b Ex Literis
Contareni
Ratisponæ
Legati ad
Farnesium,

c Literæ
Farnesij ad
Legatos,
25. Septem-
bris 1545.
d Literæ
Gallici Nun-
tij ad Farne-
sium Ambia-
no, 18. Se-
ptembris
1545.

egere. Haud immeritò verebantur, ne ille mortis ictus cum vita Principis nexum pacis Christianis populis refecaret. Idcirco Pontifex per celerrimum cursorem, qui Episcopum Casertanum adiret prius quàm ille Cæsaris Aulam attingeret, impensissimè ipsi mandauit, curaret, vt nexus ille iam relaxatus, nouâ aliquâ inter duos Principes affinitate restringeretur: idemque imposuit Hieronymo à Corregio, ad Regem misso, mœroris sui nuntio. ^a Noluit tamen Synodo moras dare, quin, vt omnibus pateret se ne momentum quidem temporis morari inuita Concilij post solutas sibi manus, statuit in Senatu 6. Nouembris, inchoandum Concilium 13. Decembris, quo die recurrebat tertia Dominica anniuersariæ Christi Aduentus memoriæ. Ea potius quàm prima selecta, tum quò plus temporis quibusdam Episcopis suppeteret, qui denuntiationi fidem abrogantes, profectionem protraherent; tum quòd ea Dominica ex prima voce, à qua Missæ sacrificium ducit initium, à gaudio nuncupatur, perinde ac ob similem rationem quarta solennis Ieiunii Dominica Concilij primordiis destinabatur in Diplomate ipsum indicente, quod à lætitia nominaretur. Ea de re peculiare Diploma confectum, ^b quod Legati postulauerant ^c vt in Actis reponeretur, cum ad rei dignitatem, tum ad testificandum, nec priorem moram ipsis vitio verti posse, nec inchoationem casu tunc fieri. Decretum quoque, vt ^d Episcopis Germaniæ, ne ipsi gregem suum obfidentibus lupis desererent, indulgeretur per Procuratores intercesse. At quoniam dispar ratio, quantumuis conspicua, ægrè suaderetur, qui per eam aliis posthabentur; iniunctum Legatis, vt quantum liceret, priuilegij vulgationem protraherent, cum prænosceretur, ceteros, qui exemplum huiusmodi adducturi fuissent vt cum ipsis patenter ageretur, facilius sibi moderaturos, vbi iam adessent, quàm coactum iri si adhuc abessent: operi siquidem, siue naturæ sit, siue artis, minus virium insumendum est vt conseruetur, quàm vt efficiatur.

C A P V T XVI.

Mandata Legatis tradita ex inchoationis occasione. Difficultas in Gallis retinendis.

Perscriptum Legatis, breuè ^e nouum Senatorum delectum à Pontifice habendum, vt effectum est, cum in Principum gratiam, ac præcipuè Cæsaris, selecto Episcopo Giennensi, Tridenti tunc commorante, de quo prius posthabito tam acerbè conquestus

1545.

^a Literæ Farnesij ad Legatos, 7. Septembris 1545.

^b 4. Decembris 1545. de quo in Literis Farnesij ad Legatos, 7. Decembris citatis, in aliis 16. signatis. ^c Literæ Legatorum ad Farnesium, 29. Nouembris, & 2. Decembris 1545. ^d Literæ Farnesij ad Legatos, vltimè à Nouembris.

^e Literæ Farnesij, 5. Octobris.